

LENKA KLODOVÁ

FIGURATIVNÍ TVORBA / FIGURATIVE ARBEITEN

GALERIE VÝTVARNÉHO UMĚNÍ V CHEBU
10. 1.–10. 3. 2013
VERNISÁŽ 9. 1. 2013, 17.00

GAVUCHEB

Když se po letech studií završených doktorandským titulem a krátkém intermezzu asistentské práce u Kurta Gebauera na VŠUP v Praze stala Lenka Klodová (1969) sama vedoucí Ateliéru tělového designu na brněnské FAVU, načala novou a evidentně významnou etapu svého uměleckého života. Vzhledem k tomu, že její tvorba často reaguje na „vlastní současnou situaci“, má nyní tendenci tematizovat také své „pedagogično“, což nakonec v některých posledních projektech už ukázala. Zajímá ji třeba problematika učitelské manipulace, ale stejně tak i aktuální skepse a zpochybnění umění, jaké prý snad nezažila ani coby žena v domácnosti.

Možná i proto, že jí připadá více než rozkladné pozorovat studenty, kteří nechtějí po bakalářské zkoušce už dál studovat umění, se po čase začala opět podvědomě přimykát zpátky k „tradičnímu“ sochařství. Ostatně není to nic zvláštního, vždyť ještě její tři metry vysoký monument – poutní místo MILUJI (2001), umístěné na okraji Neratovic – je ručně vysekaný z masivních pískovcových bloků. V rámci současné české výtvarné scény se však mezitím do povědomí natolik zapsala svými projekty, které se vztahují k oblasti ženství a sexuality, že se trochu zapomíná na to, že je vlastně sochařka. Právě její nová výstava by ale tento fakt měla zase trochu připomenout.

Přestože její až trapně nenápadité pojmenování evokuje ze všeho nejvíc stokrát přežvýkanou akademickou tradici okresního formátu, návrat Lenky Klodové do mantinelů klasického sochařského tématu má k normálu daleko. Stačí prozradit, že se ho snaží naplnit i prostřednictvím záznamů krátkých scének „na tělo“ sehraných společně s portrétně pojatými maňásky z laminátu, kteří představují jejího skutečného zubaře a gynekologa. Sama si v tomto pětidílném autorském seriálu na téma „všechna holčičí traumata“, který nazvala Lenka a doktoři, přisoudila roli pacientky, jinými slovy diagnostikované „oběti“.

Als Lenka Klodová nach ihren Studienjahren und einer kurzen Pause als Assistentin des Professoren Kurt Gebauer an der Prager Kunsthochschule VŠUP ihr eigenes Atelier an der Brünner Fakultät der bildenden Künste (FAVU) geöffnet hat, begann für sie als Künstlerin zusehends eine neue und bedeutsame Zeit. Ihre Arbeit reflektiert oft „die eigene Gegenwart“, was heißt, das sie auch jetzt ihr „Pädagogensein“ thematisiert. Letztendlich hat sie das auch in manchen ihrer jüngsten Projekte gezeigt. Sie interessiert sich heute sowohl für die Problematik der Lehrermanipulation, als auch für die gegenwärtige Skepsis und Geringschätzung der Kunst, die sie angeblich nicht einmal als Hausfrau erlebte.

Sie findet es heute mehr als zersetzend, wenn sie Studenten sieht, die nach ihrer Bachelorprüfung nicht weiter Kunst studieren wollen. Das kann auch einer der Gründe sein, warum sich Lenka Klodová unterbewusst zurück der „traditionellen“ Bildhauerei zuneigte. Eigentlich ist es kein Wunder: noch ihr 3 Meter hohes Monument – der Wallfahrtsort MILUJI (ICH LIEBE; 2001) am Rande der Stadt Neratovice – war mit der Hand in gewaltige Sandsteinblöcke gehauen. In das Bewusstsein heutiger Kunst hat sie sich zwar vor allem mit Projekten zur Frauenidentität und Sexualität eingeschrieben, aber man vergisst dabei, dass sie eigentlich Bildhauerin ist. Ihre neue Ausstellung sollte diese Tatsache wieder etwas wachrufen.

Obwohl ihr oben erwähntes Kunstwerk mit seinem fast peinlich unoriginellem Namen an den abgeleiteten Provinzialakademismus erinnert, befindet sich Lenka Klodová heute weit weg von einem typischen Bildhauerthema. Das bezeugt schon ein kleines Fragment ihres heutigen Werkes: sie nahm kleine Puppenszenen auf, in denen ihr Zahnarzt und ihr Frauenarzt als Puppen aus Laminat auftreten. Sie selber bekam in dieser fünfteiligen Serie über „alle Mädchentraumata“ (genannt Lenka und die Ärzte) die Rolle „des Opfers“, d.h. der untersuchten Patientin.

Sluneční hodiny / Die Sonneuhr, 2012, výstava / Ausstellung „Useless“, Galerie General Public, Berlín / Berlin

Kromě souboru videí prezentovaných ve Videoroomu Lenka Klodová pro výstavu v Chebu vytvořila galerii přímo na míru několik originálních kinetických soch, které pracují s konkrétním prostorem, odkazem moderny i lidskými smysly. Také ty si ale svým způsobem pohrávají s dramatickým uměním, tentokrát ovšem evokují spíš stínové divadlo. Tady není od věci připomenout, že jeho původní turecká verze, která navazovala na asijské kořeny, čerpala ze života běžných lidí a typické pro ni byly i sarkastické komentáře a sexuální narážky. Premiéru měl tento projekt v Berlíně v červnu loňského roku na výstavě Useless / Nepoužitelné.

Fyzická forma soch na první pohled odkazuje ke špatně zvládnuté a v mnoha ohledech bezduché socialistické „hnusomoderně“, která se stala symbolem nicneříkající zautomatizované produkce několika posledních desetiletí minulého století, kdy s neúnavnou pravděpodobností státních zakázek zaplavovala odošlé panelových sídlišť stejně jako popraskané betonové placky před úřady, školami či samoobsluhami. Tyto objekty mají ovšem i své temné a nehmatatelné alter ego – svůj stín, který je díky pohyblivému světelnému zdroji nebo podložce proměnlivý. Ten je nositelem úplně jiné informace. S podobným principem pracovala Lenka Klodová například už v roce 1994 ve své instalaci s prozaickým názvem Seno. Tehdy se ještě nehybná projekce stébel vyčuhujících z kupy suché trávy skládala do písmen a slov, která se dala číst. Dnes ovšem autorka, jak ostatně naznačuje název výstavy, důsledně zůstává věrná lidské postavě, a právě tělesnost je také dalším zřetelným pojítkem s kontextem její tvorby.

Zatímco sádrové originály představují ve své podstatě abstrahovaná torza, jejich rozpoehybované stíny je vracejí do hájemství reality, a to nejen vizuálně, ale i mentálně. Skutečným tématem antropologické stínovy Lenky Klodové je tak vlastně metamorfóza. Na jednu stranu je ukotvená v kategoriích nepředmětného a předmětného, na druhou ve formě procesu konkrétní lidské

proměny. Někdy, jako u sochy s názvem „Ve stínu androgyna“, jde o transformaci muže v ženu a zase naopak, jindy je pojetí prozaičtější. Třeba v případě, když se z přitažlivé siluety vlnavé dívky vyklubou o poznání méně foremná postava obtěžkaná přeplněnými nákupními taškami.

Sochařsky „uspokojivá“ práce založená na skryté logice, při níž precizní deformace tvaru podmiňují čitelnost světelného „otisku“ figury ve všech fázích plynulého pohybu, je posunuta jistou infantilitou v pojetí sochy i drobnou radostí vyplývající z její hravé interaktivitu. Tedy z momentu, kdy divák otáčením dosahuje „filmového“ efektu. Lenka Klodová i v Chebu zároveň ukazuje, že stále v duchu 90. let tíhne k pojetí výstavy jako instalace, lépe řečeno tak trochu strašidelného zámku, v němž není nouze o překvapení. Bez zajímavosti ale nezůstává ani samotný princip jejich podivných „sousoší“. Totiž fakt, že v podstatě malá tvarově zkruslená, ale přesto reálná soška se podává bezbarvem k vyprávění konkrétního příběhu s realisticky ztvárněným aktérem v nadživotní velikosti, který je ovšem jen předludem a ve skutečnosti neexistuje. Když k tomu připočteme faktický obsah, tedy to co se v rámci proměny odehrává, a jungovské pojetí stínu jako osobního nevědomí, potlačená a vytěsňovaná „méněcenná“ současná osobnost zavřená naším bdělým životem, je i o čem přemýšlet.

Radek Wohlmuth

Lenka Klodová stellt außer ihren Video-Dateien auch originelle kinetische Skulpturen aus, die sie für die Egerer Galerie nach Maß anfertigte. Sie arbeitet hier mit dem konkreten Raum, dem Erbe der Moderne und mit der menschlichen Sinneswahrnehmung. Die Sinne stehen aber auch hier in Zusammenhang mit der dramatischen Kunst, diesmal sieht es wie ein Schattentheater aus. Das kann auch daran erinnern, dass das alte türkische Schattentheater mit seinen asiatischen Wurzeln aus dem Leben einfacher Menschen schöpfte und dass für dieses Theater sarkastische Kommentare und sexuelle Anspielungen typisch waren. Klodová's Projekt wurde im Juni letzten Jahres auf der Ausstellung Useless/ Nepoužitelné in Berlin uraufgeführt.

Die physische Form der Skulpturen assoziiert die schlecht gemeinerte und fast geistlose sozialistische „Ekelmoderne“. Man erinnert sich dabei an die nichtssagende und automatisierte Produktion dieser Jahrzehnte des letzten Jahrhunderts, in denen der Staat mit eiserner Disziplin Kunstwerke vergeben hat, welche die öden Betonflächen zwischen Plattenbauten, Behörden, Kaufhallen und Schulen überfluteten. Klodová's Objekte haben aber ihr dunkles und ungreifbares Alter Ego – einen durch bewegliche Lichtquellen oder Unterlagen sich verändernden Schatten. So entstehen vollkommen neue Bedeutungen. Lenka Klodová arbeitete mit einem ähnlichen Prinzip schon im Jahre 1994 – in ihrer Installation mit prosaischem Titel Seno (Das Heu). Damals wurden aber bewegungslose Halme projiziert, die aus einem Heuhaufen herausragten und sich oben darauf zu lesbaren Inschriften zusammensetzten. Heute bleibt aber Lenka Klodová der menschlichen Figur treu. Der Körper und das Körperhafte schaffen auch Verbindung und Kontext der Werke Klodová's. Klodová's Gipsoriginale sehen wie abstrahierte Torsos aus. Ihre beweglichen Schatten bringen sie aber zurück zur visuellen und seelischen Realität. Das eigentliche Thema des Schattenspiels

ist daher die Metamorphose. Die Verwandlung passiert sowohl zwischen der Gegenstandswelt und der Welt ohne Gegenstände, als auch im konkreten Prozess einer menschlichen Veränderung. Bei ihrer Statue Ve stínu androgyna (Im Schatten eines Androgynen) wird Mann in Frau und zurück verwandelt. Die Metamorphose kann aber auch viel realistischer sein – z.B. wenn die attraktive Figur eines reizvollen Fräuleins zu einer gestaltlosen Figur wird, die mit vollgestopften Einkaufstaschen beladen ist.

Eine erfüllende Bildhauerarbeit basiert bei Lenka Klodová auf einer inneren Logik. Sie geht davon aus, dass präzise Deformationen die Lesbarkeit des Lichtabdruckes in allen Phasen einer fließenden Bewegung bedingen. Dieses Prinzip wird aber durch ein Quäntchen Kindlichkeit in Auffassung der Skulptur und durch subtile Freude an ihrer Interaktivität, vor allem an der Freude am Film, der durch das Umdrehen entsteht. Lenka Klodová zeigt in Eger, dass sie die Ausstellung stets im Geiste der 90-er Jahren versteht. Die Ausstellung wird zu einem Gespensterschloss, in dem es reichlich Überraschungen gibt. Auch das Grundprinzip Klodová's Werke ist aber interessant: In ihren Arbeiten werden die kleinen, verzerrten, aber realen Statuetten Vorbilder zum Erzählen einer Geschichte mit Statuetten in Überlebensgröße, die zwar wahrheitsgetreu aussehen, aber eigentlich nur Trugbilder sind. Wenn wir noch den faktischen Inhalt (das, was im Rahmen der Verwandlung abspielt) und jungen Schatten (das, was im Rahmen der Verwandlung abspielt) und verworfenen, unterdrückten und minderwertig gemachten Teile unserer Persönlichkeiten) dazu zählen, gibt es wirklich genug zum Nachdenken.

Radek Wohlmuth

Ve stínu androgyna / Im Schatten des Androgynos, 2012, výstava / Ausstellung Useless, Divus Prager Kabarett, Berlín / Berlin

Lenka Klodová, Figurativní tvorba / Figurative Arbeiten

Malá galerie / Kleine Galerie, Videoroom, 10. 1.—10. 3. 2013
Kurátor / Kurator: Radek Wohlmuth
Vernisáž 9. ledna v 17.00
Otevírací doba / Geöffnet: út—ne / Di—So, 10.00—12.00, 12.30—17.00

Souběžné výstavy / Parallele Ausstellungen

Václav Hejna, Barva a bytí / Farbe und Sein
Velká galerie / Grosse Galerie, 10. 1.—31. 3. 2013
Václav Brožík, Anežka Steinhäuserová a Zikmund ze Švamberka
(Ve smrti spojení) / Anežka Steinhäuser und Zikmund von
Schwamberg (Im Tode vereint), 1875
Opus magnum 10. 1.—31. 3. 2013
Eva Maceková, 12 hodin s Oskarem / 12 Stunden mit Oskar
Museum Café, 10. 1.—31. 3. 2013
Osobní výběr I – zaměstnanci galerie / Persönliche Auswahl I –
Mitarbeiter der Galerie
Výstava z depozitáře / Die Ausstellung aus dem Depot
10. 1.—31. 3. 2013

Galerie výtvarného umění v Chebu

příspěvková organizace Karlovarského kraje
náměstí Krále Jiřího z Poděbrad 16, 350 02 Cheb
T: +420 354 422 450, F: +420 354 422 163
info@gavu.cz, www.gavu.cz

V roce 2012 vydala Galerie výtvarného umění v Chebu. Text Radek Wohlmuth, překlad
Eva Císlerová, grafika Kolář & Kutálek, tisk Dragon Press, s. r. o., náklad 600 ks.